

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
ȘCOALA DOCTORALĂ *STUDIUL ARTELOR ȘI CULTUROLOGIE*

APROB: Doctor în studiul artelor, Profesor universitar Svetlana BADRAJAN Director Școală doctorală <i>Studiul</i> <i>artelor și culturologie</i>	APROB: Doctor în studiul artelor, Profesor universitar Tatiana BEREZOVICOVA Președinte al Consiliului Științific al AMTAP <i>Proces verbal nr. 8 din 08.05.2025</i>
--	---

CURRICULUM
la disciplina

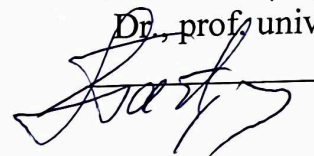
**ROLUL TEXTULUI ÎN CREAȚILE
TEATRALE/COREGRAFICE**

pentru ciclul III de studii universitare (Doctorat)

Domeniul de formare profesională:	654. Arte audiovizuale
Programul de studiu:	654.01 Artă teatrală, coregrafică (cercetare/creație)
Forma de învățământ:	cu frecvență/ cu frecvență redusă

Autor:

Svetlana Tîrțau,
Dr., prof. univ

Chișinău, 2025

CUPRINS

I.	Preliminarii	3
II.	Repere conceptuale	3
III.	Competențe generale ale disciplinei	3
IV.	Competențe specifice ale disciplinei	4
V.	Administrarea disciplinei	5
VI.	Unități tematice și repartizarea orientativă a orelor	6
VII.	Obiectivele de referință și unități tematice	6
VIII.	Organizarea lucrului individual al doctorandului	7
IX.	Evaluarea disciplinei	9
X.	Bibliografie	10

I. PRELIMINARII

Disciplina „Rolul textului în creațiile teatrale/coregrafice” este destinată doctoranzilor (ciclul III, frecvență redusă) și este dedicată unui șir de mutații, desfășurate în jurul teatrului în raport cu literatura (textul dramatic), odată cu apariția regiei de teatru, epicizarea și diversificarea literaturii dramatice, multiplelor experimente teatrale cu „crizele” reale și declarate prin care trece teatrul, tragedia, drama, regia.

Apariția și afirmarea regiei de teatru secolul trecut, intensificarea căutărilor pentru identificarea specificului teatral și pentru elaborarea conștiinței de sine a teatrului au condus la amplificarea acestor interfețe.

Doctoranzii vor participa la dezbaterile în jurul relației dintre literatura dramatică și artele scenice, vor cunoaște o serie de poziții teoretice polare sau complementare și un șir de experiențe teatrale care au depășit orizonturile de așteptare ale vieții teatrale tradiționale.

II. REPERE CONCEPTUALE

- vor cunoaște evoluția textului dramatic și dezvoltarea artei spectacolului;
- vor putea comunica informații cu privire la modalitățile de interpretare a textului dramatic;
- vor manifesta o gândire autonomă și critică referitor la tipuri de relație text – spectacol;
- vor cunoaște exemple de primatul regizorului în realizarea spectacolului;
- vor putea comunica modalități de creare a textului dramatic de către dramaturg în teatru; de către întreaga echipă de creație;
- vor explica relația de intercondiționare dintre piesa de teatru și spectacol.

III. COMPETENȚE GENERALE ALE DISCIPLINEI

Competențe profesionale:

- CP1.** Acumularea cunoștințelor teoretice și istorice în domeniul artei teatrale și a celei coregrafice și aplicarea lor în cercetare ;
- CP2.** Identificarea metodelor adecvate de cercetare întru realizarea eficientă a investigației proiectului științific
- CP3.** Selectarea și utilizarea tehnologiilor moderne de informare în domeniul teatrologiei/coregrafiei
- CP4.** Aplicarea cunoștințelor fundamentale din domeniul teatrologiei/corelogiei la

cercetarea fenomenelor propuse spre investigare

CP5. Valorificarea cunoștințelor și abilităților analitice în elaborarea și soluționarea obiectivelor propuse în proiectul științific

Competențe transversale:

CT1. Organizarea și desfășurarea procesului de cercetare, aplicând cunoștințele și abilitățile acumulate în cadrul studiilor anterioare.

CT2. Aplicarea unor strategii de muncă eficientă, riguroasă și responsabilă față de scrierea lucrării

CT3. Autoevaluarea obiectivă și identificarea oportunităților de formare continuă pe tot parcursul vieții.

IV. COMPETENȚE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

1. Cunoaștere și înțelegere:

- Să cunoască problemele legate de relația dintre text și spectacol, atât din perspectiva clarificării teoretice a statutului estetic al artei teatrale, cât și din optica problemelor legate de desfășurarea zilnică a vieții teatrale;
- Să cunoască procesul de modificare a relației dintre literatura dramatică și artele scenice în cursul evoluției istorice;
- Să urmărească și să explice procesul de stabilizare a primatului regiei, începând cu sec. XX până în zilele noastre;
- Să cunoască procesul de integrare a dramaturgului în teatru, de creare a unei dramaturgii colective, bazate pe actualitate, proprie experiență și improvizație.

2. Obiective de aplicare a cunoștințelor

- Să cunoască problemele legate de relația dintre text și spectacol, atât din perspectiva clarificării teoretice a statutului estetic al artei teatrale, cât și din optica problemelor legate de desfășurarea zilnică a vieții teatrale;
- Să cunoască procesul de modificare a relației dintre literatura dramatică și artele scenice în cursul evoluției istorice;
- Să urmărească procesul de stabilizare a primatului regiei, începând cu sec. XX până în zilele noastre; să cunoască procesul de integrare a dramaturgului în teatru, de creare a unei dramaturgii colective, bazate pe actualitate, proprie experiență și improvizație;
- Cunoștințele obținute să contribuie la aplicarea capacităților doctorandului de a realiza analiza critică a rolului textului în spectacolul contemporan;

- Să utilizeze cunoștințele în activitatea de cercetare și profesională;
- Să capete deprinderi de a elabora lucrări de curs, referate de a utiliza cunoștințele la elaborarea conținutului tezei despre rolul textului în spectacolul contemporan;
- Să aplice în practică tehnicile interpretative, metodele regizorale elaborate de creatorii de referință;
- Să realizeze studii, fragmente, spectacole în baza metodologiilor propuse de practicieni și teoreticieni de valoare;
- Să formeze deprinderi de lucru privind selectarea informației istorice, folosind variate tehnici de procesare a informației artistice mediatizate, abordând toate mijloacele existente astăzi (spectacol artistic, material bibliografic, surse istorice neconvenționale, creații artistice notate tradițional și pe suport electronic, mijloace mass-media, internet etc.);
- Să generalizeze strategii cognitive bazate pe relații interdisciplinare, atât în interiorul ariei curriculare Arte, cât și cu alte domenii (literatură, istorie, logică, filosofie, științe socio-umane etc.);
- Să dezvolte capacități de a pune în contact istoria, practica și teoria în diferitele ei ipostaze;
- Să fixeze modele și sisteme de exegeză și apreciere prin raportarea lor la evoluția artei spectacolului din secolul XX-XXI;
- Să acumuleze și utilizeze cunoștințe care vizează tendințele, direcțiile, metodele și teoriile în spectacologia contemporană.

3. La nivel de integrare

- Să stabilească rolul și prezența efectivă a rolul textului în teatrul în contemporan;
- Să manifeste interes pentru valorile artistice ale fenomenului teatral contemporan;
- Să estimeze rolul și importanța cunoașterii a rolul textului în teatrul în contemporan;
- Să dezvolte capacitatea de comunicare într-un limbaj specializat;
- Să ajute viitorii artiști să-și definească propria personalitate creatoare, prin raportare la tendințele și fenomenele fundamentale ale teatrului contemporan și la reprezentanții majori ai culturii universale.

V. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

1. 654.01. Artă teatrală/coregrafică (cercetare)

Codul disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore			Numărul de credite	Forma de evaluare	Responsabil de disciplină
			Total	Contact direct cu profesorul	Lucrul individual fără profesor			
F.02.O.006	I	2	180	8	172	6	examen	Conform

								repartizării normelor didactice
--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------------------------

2. 654.01. Artă teatrală/coregrafică (creație)

Codul disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore			Numărul de credite	Forma de evaluare	Responsabil de disciplină
			Total	Contact direct cu profesorul	Lucrul individual fără profesor			
S.02.O.005	I	2	210	8	202	7	examen	Conform repartizării normelor didactice

VI. UNITĂȚI TEMATICE ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

N	Temele cursului	Numărul de ore				
		P	S	L	I	Total
1.	Literatura dramatică și artele scenice	1	1			2
2.	Relația dintre text și spectacol	1	1			2
3.	Ambivalența textului dramatic și a spectacolului	1	1			2
4.	Imaginea teatrală complexă	1	1			2
	Total	4	4			8

VII. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI.

Conținuturi	Obiectivele de referință
1. Literatura dramatică și artele scenice: Geneza teatrului. Teatrul literar și teatrul regiei. Autonomia și independența artei teatrale față de literatură. Mijloace de exprimare scenică, diferite de calea literară.	Să cunoască evoluția textului dramatic; Să cunoască dezvoltarea artelor spectacolului; Să cunoască apariția teatrului regiei; Să cunoască mijloace de expresivitate scenică și diferența dintre acestea și cele literare.
2. Relația dintre text și spectacol Limbajul specific literar. Limbajul teatral. Interpretarea textului. Elementele proprii teatrului și primatul regizorului. Textul – rezultatul unei călătorii colective a întregii trupe. Relația text – spectacol – transformarea de semnificații textuali în semnificații scenici: vizuali, iconici.	Să cunoască și să facă diferență între limbajul literar și limbajul teatral; Să cunoască modalități de interpretare a textului dramatic; Să aducă exemple de primatul regizorului în realizarea spectacolului; Să formuleze tipuri de relație text – spectacol.
3. Ambivalența textului dramatic și a spectacolului Piesa de teatru și spectacolul într-o relație de intercondiționare.	Să explice relația de intercondiționare dintre piesa de teatru și spectacol; Să argumenteze procesul de influență a dramaturgiei asupra teatralității actorului;

Opera dramatică și noile forme și modalități ale scenicității. Argumente ale influenței dramaturgiei asupra teatralității actorului. Reprezentabilitatea – calitate a ambivalenței piesei. Elementele reprezentației, care preced și condiționează existența piesei de teatru. Obligativitatea dramaturgului de a ține cont de exigențele scenice. Camil Petrescu : „<i>Există două importante elemente ale scenicității din dramaturgie: decorul și actorul</i>”. Dramaturgia modernă – spre condiția de operă deschisă teatral.	Să cunoască modalități de creare a textului dramatic de către dramaturg în teatru, de către întreaga echipă de creație; Să aducă exemple de dramaturgie modernă: Beckett, Ionesco, Pirandello, Camus, Gombrowicz și să explice posibilitățile de realizare ale acestor texte.
4. Imaginea teatrală complexă Imaginea teatrală complexă – noțiunea de bază a spectacolului modern. Imaginea teatrală complexă – intermediar între creatori și public. Trei dimensiuni importante: scenic, semantic și emoțional. Imaginea teatrală complexă și dezvoltarea mijloacelor de expresie. Dimensiunile imaginii teatrale complexe: spațio-temporalitatea; legătura dintre actor și restul elementelor. Îmbogățirea și încorporarea de elemente din alte domenii: al artelor plastice, muzicii, cinematografului. Interdeterminarea componentelor și semnelor și îmbinarea acestora. Locul actorului în cadrul imaginii teatrale complexe. Prezența timpului și a spațiului în imaginea teatrală complexă. Dimensiunile plastice ale imaginii teatrale complexe.	Să formuleze noțiunea de imagine teatrală complexă; Să explice noțiunile de intertextualitate; Să caracterizeze trei dimensiuni ale imaginii teatrale complexe; Să argumenteze ideea că autorul are o valoare de semn de prim plan; Să prezintă exemple în care actorul este unitatea cea mai dinamică a imaginii. Să prezinte exemple de legătură dintre timp și spațiu în imaginea teatrală, relațiile de conexiune în care se află. Să cunoască exemple din creația lui Crois, Meyerhold, Brook, Ronconi, Mnouchkine.

VIII. ORGANIZAREA LUCRULUI INDIVIDUAL AL DOCTORANDULUI

<i>Nr.</i>	<i>Produsul preconizat</i>	<i>Strategii de realizare</i>	<i>Criterii de evaluare</i>	<i>Termen de realizare</i>
1.	Referat	Consultarea literaturii recomandate	Conform obiectivelor de referință	pe parcursul semestrului
2.	Portofoliu	Lectura lucrărilor teoretice elaborate de regizori, teoreticieni teatrali din sec. XX-XXI, studierea activității regizorilor și istoricului unor instituții teatrale,	Conform obiectivelor de referință	pe parcursul anului de studii.

		consultarea bibliografiei recomandate		
3	Proiect de cercetare	Cercetarea activității și evoluției anumitor instituții teatrale, activității unor personalități notorii din domeniu din perspectiva unor sarcini concrete și realizarea unui studiu istoric - analitic	Conform obiectivelor stipulate	pe parcursul semestrului

TEME PENTRU STUDIUL INDIVIDUAL AL DOCTORANDULUI

1. Geneza teatrului. Originea artei teatrale și originea literaturii dramatice (de la antichitate la Evul mediu).
2. Renașterea spectacolului și a literaturii dramatice în perioada teatrului renașcentist.
3. Spectacolul și literatura dramatică în perioada clasicistă, iluministă și romantică.
4. Evoluția textului dramatic în a doua jumătate a sec. XIX, prima jumătate a sec. XX.
5. Opera dramatică în a doua jumătate a sec. XX. Diversitate de forme și conținuturi.
6. Arta spectacolului în sec. XIX. De la romantism la realism.
7. Textul dramatic postmodernist.
8. Apariția regiei – punct de calitate în realizarea spectacolului.
9. Reformele esențiale în arta spectacolului la sfârșitul sec. XIX, începutul sec. XX.
10. Influențe și interacțiuni ale picturii, muzicii și coregrafiei în construirea imaginii scenice (în prima jumătate a sec. XX – Appia, Craig, Artaud, Wagner, Brecht etc).
11. Conlucrarea artelor scenice și a literaturii dramatice prin arta regizorală a lui Stanislavski, Reinhardt, Copeau.
12. Supremația regizorului în spectacol în baza teoriilor lui Craig, Artaud, Meyerhold, Vahtangov. Atribuirea rolului de creator principal.
13. Relația text – spectacol în experimentele teatrale ale lui Jerzy Grotowski.
14. De la text la spectacol în creația regizorală a lui Peter Brook.
15. Dramaturgul în spațiul rezervat artiștilor (Brook, Mnouchkine, Delbono, Lepage).
16. Textul și spectacolul în reprezentațiile coregrafilor Pina Bausch și Sacha Waltz.
17. Living Theatre – exemplu de scriere a textului în timpul creării spectacolului.
18. Bread and Puppet – de la idee, mesaj la improvizație. Textul – o creație colectivă.
19. Modele de realizare a textului dramatic în spectacolele lui Petru Vutcarău, Sandu Vasilachi.
20. Modalități de interpretare a textului în teatrul documentar (exemplu M. Fusu, L. Tâcu).

IX. EVALUAREA DISCIPLINEI.

A. Evaluarea pe parcursul semestrului:

Lucrări de control la teme:

1. Limbajul specific literar / Limbajul teatral.
2. Mijloace de exprimare scenică / Mijloace de exprimare literară.

B. Evaluarea curentă:

Discuții despre relațiile dintre text și spectacol în realizările lui P. Vutcarău, S. Vasilachi și M. Fusu.

C. Evaluarea finală:

1. Opera dramatică în a doua jumătate a sec. XX. Diversitate de forme și conținuturi.
 2. Apariția regiei, punct de cotitură în realizarea spectacolului.
 3. Reforme esențiale în arta spectacolului în sec. XX.
 4. Conlucrarea artelor scenice și a literaturii dramatice prin arta regizorală a lui Stanislavski, Reinhardt, Copeau.
 5. Supremația regizorului în spectacol în baza teoriilor lui Craig, Artaud, Meyerhold, Vahtangov.
- Atribuirea rolului de creator principal.
6. Modalități de creare și interpretare a textului în teatrul documentar (exemplu M. Fusu, L. Tăcu).
 7. Teatrul – rezultatul colaborării colective a întregii trupe (Mnouchkine, Delbono, Lepage etc).
 8. Ambivalența textului dramatic și a spectacolului.
 9. Imaginea teatrală complexă și dezvoltarea mijloacelor de expresie scenică.
 10. Actorul și imaginea teatrală complexă.

BAREMUL DE APRECIERE

Nota 9-10: Cunoașterea tuturor subiectelor și aplicarea cunoștințelor în procesul de creație și analizare.

Nota 7-8: Cunoașterea parțială a tuturor subiectelor și aplicarea cunoștințelor în practică. Doctorandul întâlnește dificultăți în procesul de exeplicare a materialului studiat.

Nota 5-6: Cunoștințele doctorandului nu sunt suficiente.

Nota 1-4: Nu posedă cunoștințe.

X.LITERATURA RECOMANDATĂ

1. Aristotel. *Poetica*. București: Editura Științifică, 1951.
2. Banu, G. *Dincolo de rol sau Actorul nesupus*. București: Editura Nemira, 2008.
3. Banu, G. *Teatrul de arta, o tradiție modernă*, București: Editura Nemira, 2010
4. Barthes, R. *Despre Racine*. București: Editura Univers, 1969.

5. Brandi, C. *Teoria generală a criticii*. București: Editura Univers, 1985.
6. Caragiale, I.L. *Oare teatrul este literatură?* În: Tonitza Iordache, M., Banu, G. *Arta teatrului*. București : Editura Enciclopedică Română, 1975.
7. Cojar, I. *O poetică a artei actorului*. București: Editura Paideia, 1998.
8. Craig, G. *Actorul și supramarioneta*. În: Tonitza Iordache, M., Banu, G. *Arta teatrului*. București : Editura Enciclopedică Română, 1975.
9. Diderot, D. *Paradox despre autor*. În: *Opere alese. Volumul II*. București: Editura E.S.P.L.A., 1957.
10. Delbono, P. *Teatrul meu*, București: Fundația culturală „Camil Petrescu”, 2009.
11. Eco, U. *Limitele interpretării*. Constanța: Editura Pontica, 1996.
12. Esslin, M. *Le Théâtre de l'absurde*. Paris : Buchet / Chastel, 1964.
13. Esslin, M. *The Field of Drama*. London: Methuen Drama, 1990.
14. Gorceacov, N.M, *Lecțiile de regie ale lui Vahtangov*, București: Editura Nemira, 2017.
15. Grotowski, J. *Spre un teatru sărac*. București : Editura Unitext, 1998.
16. Kantor, T. *Scrieri despre teatru*. București: Fundația culturală „Camil Petrescu”, 2014.
17. Lope de Vega, F. *Arta nouă de scrie comedii în zilele noastre*. În: Krauss, W. *Probleme fundamentale ale științei literaturii*. București, 1968.
18. Manuțiu, M. *Act și mimare*. București: Editura M. Eminescu, 1989.
19. Meyerhold, V. *Despre teatru*. București: Fundația culturală „Camil Petrescu”, 2011.
20. Mitter, S., Shevtsova, M. *Cincizeci de regizori – cheie ai secolului 20*. București: Editura Unitext, 2010.
21. Naugrette C. *Calatoriile sau orizontul teatrului*, București: Editura Nemira, 2013.
22. Pandolfi, V. *Istoria teatrului universal*. Volumul I-IV. București: Editura Meridiane, 1971.
23. Petrescu, C. *Comentarii și delimitări în teatru*. București: Editura Eminescu, 1983.
24. Popescu, M. *Scenele teatrului românesc 1945 – 2004*. București: Editura Unitext, 2004.
25. Popescu, M. *Teatrul și comunicarea*. București: Editura Unitext, 2011.
26. Puppa, P. *Teatro e spettacolo nel secondo Novecento*. Laterza, Bari-Roma, 2000.
27. Reinhardt, M. *Despre arta actorului*. În: Secolul 20, 1974/2, p. 83.
28. Ricoeur, P. *Eseuri de hermeneutică*. București : Humanitas, 1995.
29. Schechner, R. *Performance. Introducere și teorie*. București: Editura Unitext, 2009.
30. Silvestru, V. *Personajul în teatru*. București: Editura Meridiane, 1966.
31. Steiner, G. *The Death of Tragedy*. London: Faber and Faber, 1961.
32. Strehler, G. *Scrisori despre teatru*, București: Editura Nemira, 2015

33. Târțău, S. *Avangardă și experiment în teatrul contemporan. Curs de lecții, partea I-II, ciclul II, Masterat*. Chișinău, Editura Bons, 2016.
34. Toboșaru, I. *Introducere în estetica teatrului contemporan*. București: Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale din România, 1981.
35. Tonitza Iordache, M., Banu, G. *Arta teatrului*. București : Editura Enciclopedică Română, 1975.
36. Ubersfeld, A. *Termeni cheie ale analizei teatrului*. Iași: Editura Institutului European pentru Cooperare Cultural-Științifică, 1999.
37. Vilar, J. *De la tradition théâtrale*. Paris: Gallimard, 1965.
38. Vossler, K. *Antichitatea și literatura dramatică a romanilor*. București : Editura Univers, 1986.